

Varhaiskasvatuksen henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus tunnetaan kunnissa, mutta kynnys ilmoittamiseen on korkea

Valvira selvitti kyselyillä, miten varhaiskasvatustilain mukainen henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus toteutuu kunnissa. Tulosten mukaan ilmoituksen tekemiseen liittyvä ohjeistus ja menettelyt ovat pääosin kunnossa, mutta henkilöstön kokemuksissa näkyi epävarmuus ilmoittamiseen liittyvistä käytännöistä sekä pelko ilmoituksen tekemisen aiheuttamista kielteisistä seurauksista.

Valviran toteuttama kaksiosainen kysely koski tarkastelujaksoa 1.8.2024-31.5.2025. Kyselyn ensimmäiseen osaan vastasivat kuntien varhaiskasvatuksesta vastaavat johtavat viranhaltijat. Lisäksi kymmenen kuntaa valittiin satunnaisotannalla, ja näiden kuntien varhaiskasvatuksen henkilöstö vastasi erilliseen henkilöstölle suunnattuun kyselyyn. Ilmoitusvelvollisuudella tarkoitetaan varhaiskasvatuksen työntekijän velvollisuutta ilmoittaa toiminnasta vastaavalle, jos hän havaitsee epäkohdan tai sen uhan lapsen varhaiskasvatuksen toteuttamisessa.

Kunnissa ilmoittamisen ohjeistus ja perehdytys kunnossa

Lähes kaikissa kyselyyn vastanneista kunnista on laadittu lain edellyttämät ohjeet siitä, miten epäkohdista ilmoitetaan ja miten niihin reagoidaan. Johtavista viranhaltijoista 91 prosenttia vastasi, että varhaiskasvatuksen toimipaikassa on nähtävillä kirjalliset ohjeet ilmoituksen tekemisestä. Useimmissa kunnissa henkilöstölle on myös järjestetty perehdytystä ilmoitusmenettelyistä.

Lisäksi vastaajista suurin osa kertoi, että tarvittavat toimet käynnistetään nopeasti ilmoitusten perusteella ja että epäkohtiin on pystytty puuttumaan tehokkaasti. Kyselyyn vastasi 95 prosenttia kunnista, joten tulokset tarjoavat kattavan kuvan tilanteesta.

Tarkastelujaksolla eniten ilmoituksia tehtiin henkilöstömitoituksesta ja lapsen kohtelusta.

Henkilöstön vastauksissa korostui epävarmuus ja pelko ilmoittamisesta

Henkilöstökyselyyn vastasi 871 varhaiskasvatuksen työntekijää eri ammattiryhmistä. Vaikka suurin osa vastaajista tiesi ilmoitusvelvollisuudesta, ilmoituksia oli tehnyt vain 20 prosenttia vastaajista. Yleisimmiksi syiksi ilmoittamatta jättämiselle mainittiin kiire, pelko kielteisistä seurauksista tai esihenkilön reaktiosta sekä kokemus siitä, ettei ilmoituksen tekemisellä ole vaikutusta.

Hieman yli puolet vastaajista ilmoitti, ettei ohjeita ilmoittamiseen ole nähtävillä työpaikalla. Osa kuvasi myös epävarmuutta siitä, miten ja milloin ilmoitus tulisi tehdä. Tulosten perusteella henkilöstön kokemukset ohjeiden esilläpidosta poikkeavat osin varhaiskasvatuksen johdon näkemyksistä.

Toimintakulttuurissa yhä kehittämistä

Henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus on merkittävä osa varhaiskasvatuksen valvontaa, eikä ilmoituksen tekemistä pidä pelätä. Työntekijöiden kokemukset kuitenkin osoittavat, että varhaiskasvatuksen ilmoittamiskäytäntöjä ja toimintakulttuuria on edelleen tarpeen kehittää, jotta epäkohdista ilmoittamisesta tulisi vakiintunut osa henkilöstön työtä.

Ilmoituksen tehneelle ei saa tulla kielteisiä seurauksia ilmoituksen tekemisestä. Varhaiskasvatuksen järjestäjän ja tuottajan on myös tiedotettava henkilöstölleen ilmoitusvelvollisuudesta sekä laadittava kirjalliset ohjeet sen toteuttamisesta. Ohjeiden pitää olla julkisesti nähtävillä.

Lisätietoja

ylitarkastaja **Hanna-Leena Sippola**, 0295 209 350

Lue lisää

[Lue lisää varhaiskasvatuksen henkilökunnan ilmoitusvelvollisuudesta Finlexistä.](#)

[Lue lisää varhaiskasvatuksen valvonnasta](#)